

Projekt

z dnia 24 listopada 2020 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ KONSTANCIN-JEZIORNA**

z dnia 24 listopada 2020 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Konstancin – Jeziorna na lata 2021-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713) oraz art. 6 ust.1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz.218 ze zm.) Rada Miejska uchwała co następuje:

§ 1. Uchwała Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Konstancin – Jeziorna na lata 2021-2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza Burmistrzowi Gminy Konstancin – Jeziorna

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Michał Rosa
adwokat

*Załącznik do Uchwały Nr
Rady Miejskiej Konstancin-Jeziorna
z dnia*

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE KONSTANCIN-JEZIORNA
NA LATA 2021-2025**

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE	3
1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ	3
2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE	3
3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU	4
4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU	5
5. ADRESACI PROGRAMU	6
II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE	6
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH.....	9
2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE	9
2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY	16
3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE	22
4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY.....	24
4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	24
4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM	29
4.3. BADANIA W ŚRODOWISKU DZIECI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ	32
5. ZAPEWNIENIE BEZPIECZEŃSTWA KRZYWDZONYM DZIECIOM	34
6. ANALIZA SWOT WYBRANYCH OBSZARÓW PROBLEMOWYCH	35
7. OCENA WDROŻENIA ZAŁOŻEŃ POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU	39
III PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE	41
1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU	41
2. CELE OPERACYJNE I DZIAŁANIA	42
IV REALIZACJA PROGRAMU	51
1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	51
2. MONITORING I EWALUACJA.....	51
3. FINANSOWANIE	52
SPIS TABEL I WYKRESÓW	53

I. WPROWADZENIE

1. DEFINICJA ZJAWISKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych. Na potrzeby niniejszego Programu najbardziej odpowiednią definicją przemocy jest definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.); Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

2. RODZAJE I FORMY PRZEMOCY W RODZINIE

Wyróżnia się cztery podstawowe rodzaje przemocy: **fizyczną, psychiczną, seksualną i ekonomiczną**. Rozszerzenie tych pojęć przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Rodzaje i formy przemocy

rodzaje	formy
przemoc fizyczna	popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
przemoc psychiczna	wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
przemoc seksualna	wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych itp.
przemoc ekonomiczna	odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.

Dane Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”.

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół **kobiety i dzieci, rzadko mężczyźni**. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są

osoby niepełnosprawne i ludzie starsi. Najczęstszym objawem obserwowanym u osób doznających przemocy jest **wyuczona bezradność**. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- **deficyty poznawcze**, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc;
- **deficyty motywacyjne**, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację;
- **deficyty emocjonalne**, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość **potrzebuje pomocy innych**. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się sama na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

3. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W KRAJU

Statystyki policyjne, stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska przemocy w rodzinie ujawniają, że w 2019 r. liczba ofiar przemocy domowej kształtowała się na poziomie 88 032 osoby (w tym 65 195 to kobiety, 12 161 to dzieci i młodzież do 18 roku życia, a 10 676 to mężczyźni). Szczegółowe dane za rok 2019 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Policyjne statystyki procedury „Niebieskie Karty” za rok 2019

liczba wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”	74 313 (w tym 61 076 wszczynających procedurę i 13 237 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
ogólna liczba ofiar przemocy	88 032
liczba ofiar – kobiet	65 195
liczba ofiar – mężczyzn	10 676
liczba ofiar – małoletnich	12 161

ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	74 910
liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	6 448
liczba podejrzewanych sprawców – mężczyzn	68 148
liczba podejrzewanych sprawców – nieletnich	314
ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	42 583
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – kobiety	2 126
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – mężczyźni	40 435
podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu – nieletni	22
liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	309

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/st/wybrane-statystyki/przemoc-w-rodzinie/50863,Przemoc-w-rodzinie.html>

Należy zaznaczyć, że w 2012 r. **zmienił się system rejestracji statystycznej w związku z przemocą domową**, stąd też prezentowane liczby dotyczą działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” wyłącznie przez Policję i nie obejmują danych dotyczących działalności innych podmiotów upoważnionych do zwalczania przemocy domowej.

4. PODSTAWY PRAWNE TWORZENIA PROGRAMU

Niniejszy Program został opracowany w Ośrodku Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 218 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie”.

Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie określa dla samorządu gminnego także następujące zadania: prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Akty prawne wspomagające podejmowanie działań na rzecz ofiar i sprawców przemocy to:

1. ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 713);
2. ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876);
3. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
4. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852);
5. rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. 2011 nr 209 poz. 1245);
6. uchwała nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (M.P. 2014 poz. 445);
7. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Konstancin-Jeziorna na lata 2021-2026.

5. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Konstancin-Jeziorna na lata 2021-2025 jest adresowany w szczególności do rodzin i osób, które ze względu na przemoc w rodzinie wymagają wsparcia społecznego, sprawców przemocy w rodzinie, świadków przemocy w rodzinie, przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy oraz pozostałych mieszkańców gminy.

II. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY W GMINIE

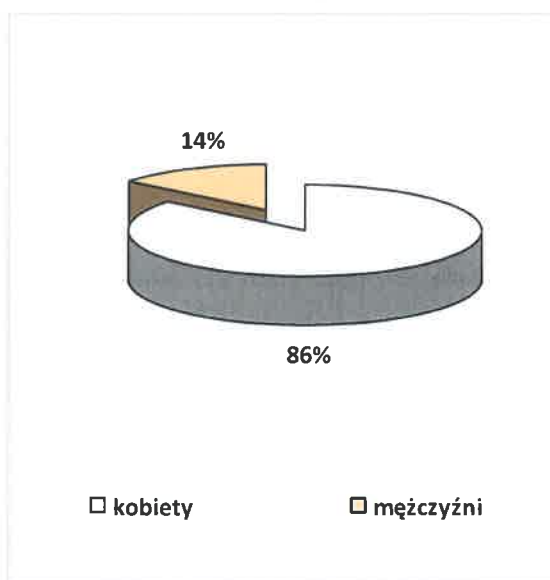
Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Konstancin-Jeziorna została oparta na analizie dostępnych danych, tzw. źródeł zastanych oraz ankiet skierowanych do mieszkańców, przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych oraz uczniów miejscowych szkół. Do analizy przedłożono 21 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców, 5 ankiet wypełnionych przez pedagogów z placówek

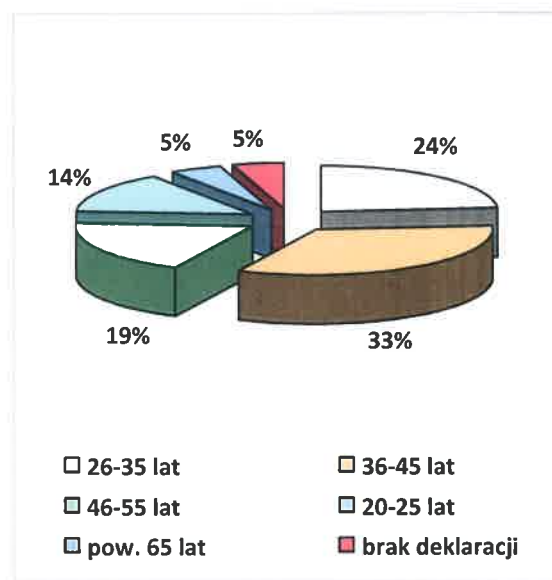
oświatowych funkcjonujących na terenie gminy oraz 27 ankiet skierowanych do uczniów z dwóch szkół z terenu gminy.

Wśród respondentów ankiet skierowanych do dorosłych mieszkańców 86% stanowiły kobiety, a 14% mężczyźni. Najliczniej reprezentowane były grupy wiekowe 36-45 lat (33%) oraz 26-35 lat (24%). Mniej licznie reprezentowane były grupy wiekowe 46-55 lat (19%) oraz 20-25 lat (14%). Najmniej liczną grupę stanowiły osoby w wieku pow. 65 lat (5%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20 lat. Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość wśród ankietowanych stanowiły osoby mieszkające w gminie od urodzenia (57%), a następnie osoby zamieszkujące gminę od 2 do 37 lat (43%). Pod względem poziomu wykształcenia najliczniej reprezentowana była grupa osób z wykształceniem wyższym (43%), drugą grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (28%). Kolejne grupy stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz podstawowym (po 14,5%).

W badaniu skierowanym do grupy dzieci i młodzieży szkolnej wzięło udział 27 uczniów, w wieku od 14 do 19 lat, ze szkoły podstawowej i ponadpodstawowej z terenu gminy, z czego 40% stanowiły kobiety, a 60% mężczyźni.

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Konstancin-Jeziorna to gmina miejsko-wiejska, położona w powiecie piaseczyńskim w województwie mazowieckim. Obejmuje teren o powierzchni 78,63 km², z czego powierzchnia miasta wynosi 17,76 km², a wsi ogółem 60,87 km².

W ramach struktury administracyjnej jej terytorium obejmuje swoim obszarem 23 sołectwa – Bielawa, Borowina, Cieciszew, Ciszyca, Czarnów, Czernidła, Dębówka, Gassy, Habdzin, Kawęczyn, Kawęczynek, Kępa Oborska, Kępa Okrzewska, Kierszek, Łęg, Obory, Obórki, Okrzeszyn, Opacz, Parcela, Piaski, Słomczyn, Turowice. Na terenie miasta Konstancin-Jeziorna funkcjonują cztery osiedla: Grapa, Mirków, Nowe Wierzbno i Stare Wierzbno. Najliczniej zamieszkiwaną jednostką jest siedziba gminy – osiedle Grapa (2 323 osób), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Kępa Oborska (58 osób).

Z końcem 2019 r. gmina liczyła ogółem 23 931 mieszkańców, w tym 12 655 kobiet, które stanowiły 52,9% ogółu ludności, a gęstość zaludnienia wynosiła 304 osoby na 1 km². Dane odnoszące się do demografii przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Liczba mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba mieszkańców ogółem	24 096	24 024	23 931
w tym kobiet	12 770	12 707	12 655

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Tabela 4. Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	4 705	4 669	4 569
liczba osób w wieku produkcyjnym	14 297	14 085	13 902
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	5 094	5 272	5 460

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

W 2019 r. w zasobach gminy Konstancin-Jeziorna znajdowało się 598 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 23,758 m², w których zamieszkiwało 1 254 osoby. Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w 2019 r. gmina dysponowała 71 takimi lokalami, o łącznej powierzchni 2,061 m², w których zamieszkiwało 164 osoby.

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało 38 placówek systemu oświaty, w tym 4 żłobki, 25 placówek wychowania przedszkolnego, w tym 19 przedszkoli i 6 oddziałów przedszkolnych w szkołach oraz 7 szkół podstawowych i 2 szkoły ponadpodstawowe.

Podmioty realizujące zadania placówek wsparcia dziennego to 2 świetlice, które obejmowały wsparciem ok. 60 dzieci.

Działalność kulturalną na obszarze gminy koordynuje Konstanciński Dom Kultury. Jest to nowoczesna placówka z salą widowiskową, salami konferencyjnymi, galerią, pracowniami multimedialnymi i klubokawiarnią. Odbývają się tu liczne wydarzenia kulturalne: festiwale teatralne i muzyczne, wystawy i koncerty, prowadzona jest szeroko rozumiana edukacja artystyczna adresowana zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do starszych mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna. Na terenie gminy funkcjonuje również biblioteka z czterema filiami oraz muzeum.

Zadania ochrony zdrowia w gminie realizuje 8 zakładów opieki zdrowotnej, w tym 7 niepublicznych oraz 2 prywatne praktyki lekarskie. Na obszarze gminy działa 12 aptek.

W latach 2017-2019 udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym wynosił odpowiednio: 2,3%, 2,1% i 1,7%. Stopa bezrobocia w powiecie w tym samym rozpatrywanym okresie wynosiła 4,4%, 3,9% i 3,1%.

W 2019 r. w ewidencji było zarejestrowanych 4476 podmiotów gospodarczych. Większość z nich działała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi czy Kościołem, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

2. PRZEMOC W RODZINIE W ŚWIETLE ŹRÓDEŁ ZASTANYCH

Podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie zostały zebrane z instytucji i organów działających w gminie Konstancin-Jeziorna. Uzupełniono je danymi pozyskanymi od instytucji, których działania obejmowały w latach 2017-2019 mieszkańców gminy.

2.1. PODMIOTY ŚWIADCZĄCE WSPARCIE W GMINIE

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie przemocy w rodzinie określa się instytucje i organizacje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem

działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz ofiar i sprawców przemocy. Na terenie gminy Konstancin-Jeziorna pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie świadczą: Urząd Miasta i Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Poniższa tabela zawiera dane adresowe tych jednostek.

Tabela 5. Podmioty świadczące wsparcie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w gminie

lp.	nazwa podmiotu	adres
1.	Urząd Miasta i Gminy	ul. Piaseczyńska 77, 05-510 Konstancin-Jeziorna
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3.	Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	ul. Rycerska 13, 05-510 Konstancin-Jeziorna
4.	Ośrodek Pomocy Społecznej	
5.	Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	ul. Mirkowska 54A/2, 05-520 Konstancin-Jeziorna
6.	Świetlica środowiskowa	ul. Sobieskiego 6A, 05-520 Konstancin-Jeziorna
7.	Świetlica środowiskowa	ul. Anny Walentynowicz 24, 05-520 Konstancin-Jeziorna

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Urząd Miasta i Gminy w ramach realizacji zadań własnych nałożonych na gminę odpowiada za zapewnienie środków na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie. Wysokość środków finansowych przeznaczonych na ten obszar działań zatwierdza uchwałą Rada Miejska. Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych.

Poniższe tabele przedstawiają dane dotyczące opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu oraz środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Konstancin-Jeziorna w latach 2017-2019.

Tabela 6. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu i wydatki na realizację programu profilaktyki w gminie w latach 2017-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	610 000	610 000	630 000

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Tabela 7. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2017-2019 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

przeznaczenie	wielkość nakładów (w zł) w poszczególnych latach		
	2017 r.	2018 r.	2019 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	510 000	510 000	530 000
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	100 000	100 000	100 000
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	15 806,49	15 000,00	15 964,20
razem	625806,49	625 000	645964,20

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Środki z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2017-2019 najwyższy poziom osiągnęły w 2019 r. (630 000 zł). Środki przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie odpowiadały wielkością środkom pozyskanym z opłat na sprzedaż alkoholu. Największe kwoty w latach 2017-2019 wydatkowano na walkę z alkoholizmem, znacznie mniejsze na przeciwdziałanie narkomanii.

Ważną funkcję w procesie przeciwdziałania przemocy w rodzinie pełni **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**, która w ramach swoich zadań m.in. kontaktuje się z osobami z terenu gminy dotkniętymi przemocą w rodzinie i składa w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zawiadomienia do prokuratury o popełnieniu przestępstwa, prowadzi rozmowy motywujące do podjęcia leczenia odwykowego i terapii oraz zachęca członków rodziny do angażowania się w terapię rodzin, gdyż przemoc nie jest tylko problemem ze sprawcą, lecz stanowi o złożonych trudnościach wewnątrzrodzinnych. Do zadań Komisji należą także działania zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

W latach 2017-2019 członkowie Komisji przeprowadzili w sumie 117 rozmów motywujących w związku z nadużywaniem alkoholu oraz skierowali do sądu 31 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Działalność GKRPA w latach 2017-2019 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	45	37	35
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	7	11	13

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Konstancinie-Jeziornie.

W celu skutecznego przeciwdziałania problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminowania ich niekorzystnego wpływu na społeczeństwo konieczne jest prowadzenie działań związanych z ich rozwiązywaniem, profilaktyką oraz integracją społeczną osób nimi dotkniętych.

Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje m.in. poprzez wspieranie, szczególnie wśród dzieci i młodzieży szkolnej, potrzeb w zakresie sportu i rekreacji, organizowanie konkursów, spektakli, imprez masowych i festynów propagujących zdrowy styl życia, finansowanie kampanii, programów i przedsięwzięć profilaktycznych, a także organizowanie i finansowanie szkoleń, jak również zakup materiałów edukacyjno-informacyjnych związanych z profilaktyką uzależnień (plakaty, broszury i ulotki).

Profesjonalne wsparcie świadczy funkcjonujący w gminie **Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień**. Punkt Konsultacyjny odgrywa istotną rolę nie tylko w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi, ale także w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W ramach działalności Punktu wsparcie mogą otrzymać osoby doświadczające przemocy ze strony swoich uzależnionych od alkoholu partnerów. Działalność Punktu obejmuje: udzielanie konsultacji i poradnictwa dla osób uzależnionych i współuzależnionych; udzielanie informacji na temat szkodliwości narkotyków i alkoholu; informowanie pacjentów o sposobach leczenia; wspieranie motywacji do leczenia; przeciwdziałanie przemocy w rodzinie; prowadzenie osobistych programów terapii; prowadzenie psychoterapii indywidualnej i grupowej.

Utworzenie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** jest efektem wejścia w życie nowych przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Celem działania Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego – w obszarze gminy. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele

Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Pomocy Społecznej, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i kuratorskiej służby sądowej.

Do głównych zadań Zespołu należy:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku,
- diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie występowania przemocy, oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy,
- prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ma na celu skupienie przedstawicieli wszystkich instytucji i służb z terenu gminy, których wspólne działania mogą kompleksowo przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie i stworzenia systemu wsparcia dla osób i rodzin, gdzie występuje zjawisko przemocy. Członkowie Zespołu zajmują się tworzeniem i realizowaniem planu pomocy rodzinie, współpracą ze wszystkimi instytucjami z terenu gminy zajmującymi się problemem przemocy, podejmują w grupach roboczych indywidualną pracę z rodziną, w której istnieje przypuszczenie, że wystąpiła przemoc. Wybrane dane dotyczące działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Konstancinie-Jeziornie w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Konstancin-Jeziorna w latach 2017-2019

zakres danych	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	12	12	12
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	4	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	235	223	262
liczba złożonych po raz pierwszy do ZI „Niebieskich Kart”	50	37	30

w tym sporządzonych przez Policję	34	26	24
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	13	9	4
w tym sporządzonych przez pracowników oświaty	2	1	2
w tym sporządzonych przez pracowników ochrony zdrowia	1	1	0
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart” w toku trwania tej samej procedury	7	13	3
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	42	58	46
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	71	79	58

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Konstancin-Jeziorna.

W 2019 r. odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego w celu realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy. Przedstawiciele Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli ogółem 30 procedur „Niebieskie Karty” wśród rodzin z gminy, w tym 24 zostało sporządzonych przez Policję i 4 przez pracowników socjalnych.

Przemoc w rodzinie jest problemem, którego nie determinuje ani kontekst regionalny ani społeczny, dotyka on ludzi niezależnie od ich statusu i miejsca zamieszkania. Istotne jest więc dążenie do wypracowania uniwersalnego standardu wsparcia osób doświadczających przemocy (dzieci, dorosłych i osób starszych), adekwatnego do potrzeb i warunków miejscowych.

Pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej świadczy także **Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie** będący instytucją powołaną do wspierania mieszkańców w przezwyciężaniu trudności życiowych, których nie są oni w stanie pokonać samodzielnie, wykorzystując własne zasoby i możliwości. Należą do nich osoby i rodziny doświadczające przemocy, zarówno ofiary, jak i sprawcy.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał mieszkańcom informacji o możliwości uzyskania pomocy, wypłacał świadczenia finansowe, wskazywał adresy instytucji wspierających, prowadził pracę socjalną w rodzinie dotkniętej przemocą oraz podejmował działania we współpracy z innymi instytucjami i organizacjami działającymi w tym obszarze.

W 2019 r. OPS do realizacji swoich zadań zatrudniał 2 osoby w kadrze kierowniczej oraz 10 pracowników socjalnych. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w latach 2017-2019, zwiększała się z roku na rok (z 660 w 2017 r. do 684 w 2019 r.). Podobnie wzrastała liczba osób w rodzinach objętych pomocą OPS-u w tym okresie (z 1 224

w 2017 r. do 1 268 w 2019 r.). Poniżej zamieszczono dane dotyczące beneficjentów objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 10. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem MOPS-u w latach 2017-2019

liczba beneficjentów	2017 r.	2018 r.	2019 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	660	674	684
liczba rodzin	660	674	684
liczba osób w rodzinach	1 224	1 251	1 268

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie, wykonując zadania pomocy społecznej w gminie, udzielał rodzinom z gminy wsparcia m.in. z powodu przemocy domowej, jak również alkoholizmu lub narkomanii, które niejednokrotnie przyczyniają się do jej wystąpienia. Liczba rodzin, którym w latach 2017-2019 udzielano wsparcia z powodu alkoholizmu lub narkomanii, ulegała wahaniom, najniższą wartość osiągając w 2019 r. – 29 rodzin. Jeśli chodzi o pomoc udzielaną rodzinom z powodu przemocy, to w 2017 r. było to 7 rodzin, ponownie w 2018 r. 7 rodzin, i 4 rodziny w 2019 r. Dane zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 11. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie objęci wsparciem OPS-u z powodu przemocy w rodzinie, alkoholizmu lub narkomanii w latach 2017-2019

rok	liczba rodzin		liczba osób w rodzinach	
	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania	przemoc w rodzinie	alkoholizm lub narkomania
2017	7	42	21	60
2018	7	45	17	70
2019	4	29	15	49

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie.

W wykonywaniu zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi gminy, innymi jednostkami organizacyjnymi, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą społeczną.

Podstawowym zadaniem pracowników socjalnych Ośrodka jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego, mającego na celu zebranie informacji i ustalenie diagnozy dotyczącej zjawiska przemocy, jej form, powtarzalności, nasilenia, sposobów reagowania poszczególnych członków rodziny na przemoc oraz uruchomienie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy, który ustala plan pomocy rodzinie i podejmuje się jego realizacji. Nie zawsze można jednak przeprowadzić wywiad środowiskowy przed zaistnieniem

poważnego zdarzenia wywołującego znaczny kryzys w rodzinie, gdyż przemoc pozostaje nadal tematem wstydlwym.

Informacje o podejrzeniu stosowania przemocy może zgłosić do Ośrodka Pomocy Społecznej każdy, kto ma podejrzenie, iż w rodzinie dochodzi do przemocy. Każde zgłoszenie jest sprawdzane i wyjaśniane przez pracowników socjalnych. Jeżeli zgłoszenie okaże się bezpodstawne, rozpatrywane są ewentualne przyczyny innych trudności, które mogły wpłynąć na postrzeganie rodziny jako doświadczającej przemocy (niezaradność życiowa, niepełnosprawność, choroby członków rodziny, np.: zaburzenia psychiczne, zaburzenia zachowania i inne). W przypadku potwierdzenia występowania przemocy domowej rodzina jest obejmowana szerszym systemem monitoringu, wsparcia i pomocy przez działające lokalnie instytucje gminne, a jeżeli zachodzi taka potrzeba, również powiatowe. Przykładem uruchomienia szerszego systemu pomocy rodzinom doświadczającym przemocy jest zwołanie Zespołu Interdyscyplinarnego.

Mieszkańcy gminy Konstancin-Jeziorna mają zapewnioną opiekę w 7 Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej. Lekarz, w związku z wystąpieniem przemocy, ma obowiązek na prośbę poszkodowanego dokonać oceny obrażeń oraz wystawić stosowne zaświadczenie wykazujące uszkodzenia somatyczne i objawy psychiczne, będące efektem doświadczenia przemocy. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, udziela pomocy medycznej i kieruje na odpowiednie leczenie pacjenta, który doznał uszczerbku na zdrowiu. Każdorazowo przy zgłoszeniu się osoby doświadczającej przemocy domowej lekarz informuje o możliwościach szukania pomocy i wskazuje właściwe instytucje.

2.2. PODMIOTY SPOZA GMINY WSPIERAJĄCE MIESZKAŃCÓW GMINY

Mieszkańcy gminy Konstancin-Jeziorna objęci są wsparciem instytucji i organizacji działających poza gminą w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wykaz tych jednostek przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Komisariat Policji w Konstancinie-Jeziornie	ul. Polna 1, 05-520 Konstancin-Jeziorna
2.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Kościelna 3, 05-500 Piaseczno
3.	Prokuratura Rejonowa	ul. Kościuszki 14, 05-500 Piaseczno
4.	Sąd Rejonowy w Piasecznie	ul. Kościuszki 14, 05-500 Piaseczno

5.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Chyliczkowska 14, 05-500 Piaseczno
6.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Chyliczkowska 20, 05-500 Piaseczno
7.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	ul. Ks. Sajny 2a, 05-530 Góra Kalwaria

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Istotną rolę w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełni przeprowadzająca interwencje domowe związane z tym zjawiskiem Policja. Gminę obejmuje swoim działaniem **Komisariat Policji w Konstancinie-Jeziornie**. W 2019 r. na terenie gminy odnotowano **166** przestępstw w wybranych kategoriach. Wśród nich dominowały: kradzieże (45 przypadków), kradzieże z włamaniem (33 przypadki), uszkodzenie mienia (27 przypadków), znęcanie się (20 przypadków) oraz prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości (19 przypadków). Dane za lata 2017-2019 prezentuje poniższa tabela.

Tabela 13. Przestępstwa popełnione w wybranych kategoriach na terenie działalności Komisariatu Policji w Konstancinie-Jeziornie za lata 2017-2019

lp.	kategoria przestępstwa	2017 r.	2018 r.	2019 r.
1	art. 62 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	9	14	19
2	art. 178§1 kk - <i>nietrzeźwy kierujący</i>	30	23	19
3	art. 157 kk - <i>uszkodzenie ciała</i>	5	0	3
4	art. 278§1 kk - <i>kradzież</i>	42	46	45
5	art. 279§1 kk - <i>kradzież z włamaniem</i>	50	34	33
6	art. 288 kk - <i>uszkodzenie mienia</i>	31	31	27
7	art. 207 kk - <i>znęcanie się</i>	19	23	20

Dane Komisariatu Policji w Konstancinie-Jeziornie.

Policja, podejmując czynności wobec rodziny, w której występuje przemoc, ma za zadanie:

- udzielić osobie pokrzywdzonej niezbędnej pomocy, w tym udzielić pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zorganizować pomoc medyczną;
- podjąć w razie potrzeby inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób dotkniętych przemocą, a wobec sprawcy przemocy zastosować odpowiednie procedury, np. użycie środków przymusu bezpośredniego czy zatrzymanie (agresywny sprawca);
- przeprowadzić ze sprawcą rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim

- lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, oraz wezwać sprawcę do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego;
- przeprowadzić na miejscu zdarzenia czynności w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych do zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa;
  - podjąć działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, a w szczególności systematycznie składać wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa osoby dotkniętej przemocą, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą;
  - obligatoryjnie wdrożyć procedurę „Niebieskie Karty” i poinformować, gdzie można uzyskać profesjonalną, bezpłatną pomoc.

Działania funkcjonariuszy Policji Komisariatu w Konstancinie-Jeziorna prowadzone na przestrzeni lat 2015-2019 doprowadziły do wypełnienia łącznie **146** formularzy w ramach „Niebieskiej Karty – A”.

Analiza danych za lata 2015-2019 wykazała, iż w ramach prowadzonych działań przez funkcjonariuszy Policji Komisariatu w Konstancinie-Jeziornie najczęściej zostało wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – A” w 2017 r. (40) oraz w 2016 r. (39). W pozostałych latach ich liczba kształtowała się na następującym poziomie: w 2015 r. – 14 oraz w 2018 r. – 31 i w 2019 r. – 22 wypełnione formularze.

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, formularze „Niebieska Karta – A” na przestrzeni lat 2015-2019 najczęściej były wszczynane wobec osób zamieszkujących miasto. W 2015 r. ich liczba wynosiła 8, w 2016 r. – 24, w 2017 r. – 31, w 2018 r. – 20 oraz 2019 r. – 13 formularzy. Z kolei w przypadku osób zamieszkujących wieś liczba wydanych formularzy „Niebieska Karta – A” wynosiła: w 2015 r. – 6, w 2016 r. – 15, w 2017 r. – 9, w 2018 r. – 11 oraz w 2019 r. – 9 formularzy.

Analiza danych na podstawie procedury „Niebieskiej Kart – A” wykazała, iż najczęściej sprawcami przemocy domowej byli mężczyźni będący pod wpływem alkoholu. Najwięcej tego rodzaju podejrzeń w badanym okresie odnotowano w 2017 r. – 38 osób oraz w 2016 r. – 33 osób. W pozostałych latach łączna liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc domową będąc pod wpływem alkoholu, wynosiła: w 2015 r. – 12 osób (2 kobiety oraz 10 mężczyzn) oraz w 2018 r. – 27 osób (2 kobiety oraz 25 mężczyzn). Ponadto w 2015 r. łącznie do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych lub doprowadzonych w celu wytrzeźwienia doprowadzono 6 podejrzanych (1 kobieta oraz 5 mężczyzn), w 2016 r. –

25 osób (mężczyzn), w 2017 r. – 3 osoby (mężczyźni) oraz w 2018 r. – 1 osoba (mężczyzna). Natomiast w 2019 r. – 22 osoby (mężczyźni).

Z analizy danych statystycznych na podstawie „Niebieskiej Karty – A” wynika, iż najczęściej podejrzenie dotknięcia przemocą domową dotyczyło kobiet. Na przestrzeni całego badanego okresu stanowiły one około 90,0% ogółu wszystkich członków rodziny, w tym w 2015 r. – 13 kobiet, w 2016 r. – 36 kobiet, w 2017 r. – 37 kobiet w 2018 r. – 27 kobiet oraz 2019 r. – 20 kobiet. Ponadto w 2015 r. istniało podejrzenie o stosowanie przemocy wobec 1 mężczyzny, w 2016 r. – wobec 2 mężczyzn oraz 2 małoletnich, w 2017 r. – wobec 2 mężczyzn oraz 1 małoletniego w 2018 r. – wobec 4 mężczyzn i w 2019 r. wobec 2 mężczyzn.

Z analizy danych statystycznych Komisariatu w Konstancinie-Jeziornie wynika, iż prawie zawsze sprawcami przemocy domowej są mężczyźni. W 2015 r. stanowili oni 85,0% ogółu wszystkich podejrzanych (12 osób), w 2016 r. – 97,0% ogółu podejrzanych (38 osób), w 2017 r. – 97,0% ogółu podejrzanych (39 osób) oraz w 2018 r. – 87,1% ogółu podejrzanych (27 osób).

Dane statystyczne wykazały, iż zdecydowanie najwięcej osób wobec, których istniało podejrzenie o stosowanie przemocy w rodzinie zostało zatrzymanych w 2017 r. oraz 2018 r. - odpowiednio 28 osób oraz (mężczyzn) oraz 23 osób (21 mężczyzn oraz 2 kobiety). W pozostałych latach liczba podejrzanych wynosiła: w 2015 r. – 2 osoby (1 kobieta oraz 1 mężczyzna) oraz w 2016 r. – 8 osób (mężczyzn).

Analiza danych statystycznych wykazała, iż najczęściej przemoc domowa przejawia się poprzez ataki o charakterze psychicznym oraz fizycznym. Na podstawie procedury „Niebieskiej Karty” ustalono, że ich odsetek w stosunku do ogółu wszystkich rodzajów stosowanej przemocy w rodzinie kształtował się na następującym poziomie: w 2015 r. – 71,0% ogółu (34 przypadków, w tym 15 fizycznej oraz 19 psychicznej), w 2016 r. – 87,0% ogółu (60 przypadków, w tym 21 fizycznej oraz 39 psychicznej), w 2017 r. – 72,0% ogółu (68 przypadków, w tym 28 fizyczne oraz 40 psychicznej) oraz w 2018 r. – 74,0% ogółu (59 przypadków, w tym 29 fizycznej oraz 30 psychicznej). Ponadto w badanym okresie odnotowano występowanie przemocy seksualnej (1 przypadek w 2018 r.) oraz ekonomicznej (1 przypadek w 2017 r. oraz 5 przypadków w 2018 r.). Natomiast w 2019 r. odsetek stosowanej przemocy zarówno fizycznej jak i psychicznej w stosunku do ogółu wszystkich rodzajów stosowanej przemocy w rodzinie kształtował się na poziomie – 95,0%

Tabela 14. Liczba przypadków poszczególnych rodzajów przemocy w rodzinie na terenie gminy Konstancin-Jeziorna w latach 2017-2019

rodzaje przemocy	2015r	2016r	2017r	2018r	2019r
fizyczna	15	21	28	29	21
psychiczna	19	39	40	30	22
seksualna	0	0	0	1	0
ekonomiczna	0	0	1	5	0
Innego rodzaju	14	9	24	15	2

Dane Komisariatu Policji w Konstancinie-Jeziornie.

W oparciu o materiał teoretyczny i analizę danych statystycznych ustalono, iż przemoc dostrzegana jest nie tylko i wyłącznie w rodzinach pochodzących z tzw. „marginesu społecznego”, lecz niemal we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od wyznania, kultury, pochodzenia, statusu społecznego, przynależności do grupy społecznej, poziomu wykształcenia, czy też poziomu intelektualnego. Najczęściej ofiarami przemocy domowej są kobiety, dzieci oraz osoby starsze. Znacznie rzadziej zjawisko to doświadczane jest przez mężczyzn. Z analizy danych statystycznych Komisariatu w Konstancinie-Jeziornie, na podstawie prowadzonej procedury w zakresie „Niebieskiej Karty – A” wynika, iż najczęściej w latach 2015-2019 podejrzenia dotknięcia przemocą domową dotyczyły kobiet. Na przestrzeni całego badanego okresu stanowiły one około 90,0% ogółu wszystkich ofiar.

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Przemoc w rodzinie nie jest jasno i konkretnie nazwana w przepisach prawnych, dlatego istotne są okoliczności czynu, ich powtarzalność oraz skutki, jakie wywołuje, zarówno w rodzinie, jak i w szerszej społeczności. Sprawca może podlegać sankcjom wynikającym z przepisów kodeksu cywilnego, kodeksu karnego, kodeksu drogowego i innych przepisów właściwych dla indywidualnie postrzeganego przypadku przemocy. Sprawy sporne dla mieszkańców gminy Konstancin-Jeziorna rozstrzyga **Sąd Rejonowy w Piasecznie**.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 r. o **kuratorach sądowych**, kurator sądowy jest organem wykonawczym sądu i realizuje zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Działania pomocowe realizowane przez kuratorów mają

charakter niematerialny i dotyczą umożliwienia właściwego wykonywania władzy rodzicielskiej. Teren gminy jest objęty działalnością II i III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Piasecznie. Z nadesłanej informacji wynika, iż. II Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Piasecznie w roku 2019 prowadził 35 postępowań wykonawcze w formie dozorów, III Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej objął nadzorem kuratora w 2019 r. 15 nieletnich. W latach 2017-2019 III Zespół prowadził odpowiednio: 9, 23 i 19 spraw.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie jest jednostką powiatową, obejmującą zasięgiem działania mieszkańców gminy. Do działań prowadzonych przez tę jednostkę należy m.in. realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie, doradztwo oraz pomoc specjalistyczna – psychologiczna i prawna.

Istotną rolę w zapewnieniu pomocy psychologicznej i diagnozowaniu problemów młodszych mieszkańców gminy odgrywa **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piasecznie**. Do poradni zazwyczaj kierują uczniowie nauczyciele z placówek oświatowych, którzy zauważyli u dzieci niepokojące objawy lub zachowania. W Poradni uczniowie mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy. Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2018/2019 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piasecznie udzieliła wsparcia w formie terapii indywidualnej 3 dzieciom z terenu gminy.

Wśród innych możliwości uzyskania pomocy w związku z przemocą w rodzinie lub innych traumatycznych przeżyć wywołujących kryzys w rodzinie warto wymienić możliwość odbycia rozmowy telefonicznej. Kontakt telefoniczny pozwala osobie szukającej wsparcia na zapewnienie anonimowości oraz nie zmusza do bezpośredniego spotkania z pracownikiem instytucji, co może dla wielu osób być krępujące. Poniżej zamieszczono tabelę z wybranymi telefonami, pod którymi można uzyskać wsparcie psychologiczne, porady oraz zostać pokierowanym do właściwych instytucji.

Tabela 15. Numery telefonów, pod którymi można uzyskać wsparcie i porady

lp.	instytucja	nr telefonu
-----	------------	-------------

1.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Konstancinie-Jeziornie	22 756 34 84
2.	Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	22 756 34 84
3.	Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień	22 754 35 35
4.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	22 484 24 31
5.	Komisariat Policji w Konstancinie-Jeziornie	22 756 42 17
6.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Piasecznie	22 756 62 40
7.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piasecznie	22 756 44 55
8.	Sąd Rejonowy w Piasecznie	22 703 78 00
9.	Prokuratura Rejonowa	22 703 79 90
10.	Centrum Integracji Społecznej	22 732 15 58
11.	STOP – telefon Centrum Praw Kobiet dla kobiet dotkniętych przemocą i dyskryminacją	22 621 35 37
12.	Ogólnopolskie pogotowie dla ofiar przemocy w rodzinie „Niebieska Linia”	801 120 002
13.	Anonimowa Policyjna Linia Specjalna	800 120 148
14.	Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka	800 12 12 12
15.	Telefoniczna Pierwsza Pomoc Psychologiczna	22 425 98 48
16.	Telefoniczna Poradnia dla Osób w Kryzysie Emocjonalnym	116 123
17.	Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży	116 111
18.	Młodzieżowy [i nie tylko] Telefon Zaufania	22 192 88
19.	Pomarańczowa Linia – system pomocy rodzicom, których dzieci upijają się	800 140 068
20.	Antydepresyjny Telefon Zaufania Centrum ITAKA	22 654 40 41

Opracowanie własne.

3. WSPÓŁPRACA KOŚCIOŁÓW W ZAKRESIE EDUKACJI NA TEMAT PRZEMOCY W RODZINIE I WSPIERANIA RODZIN W KRYZYSIE

Wsparcie rodzin w kryzysie, kształtowanie wzorca rodziny oraz właściwej komunikacji w rodzinie leży w sferze zainteresowań Kościoła rzymskokatolickiego, dla którego umacnianie rodziny jest jednym z podstawowych zadań. Przy Konferencji Episkopatu Polski jako organ wspomagający jej prace i decyzje dotyczące małżeństwa i rodziny funkcjonuje Rada ds. Rodziny, której przewodniczy biskup będący członkiem KEP. Rada ds. Rodziny posiada organ wykonawczy zwany Krajowym Ośrodkiem Duszpasterstwa Rodzin, który poprzez Krajowego Duszpasterza Rodzin i Krajową Doradczynię Życia Rodzinnego informuje, animuje i koordynuje działania Episkopatu Polski z diecezjalnymi. W strukturach kurii biskupich funkcjonują Wydziały Duszpasterstwa Rodzin, w których działają diecezjalni duszpasterze rodzin oraz diecezjalni

doradcy życia rodzinnego, działają także poradnia życia rodzinnego, których nadrzędnym celem jest kompleksowa pomoc rodzinom w sytuacjach kryzysowych i trudnych.

Diecezjalne Duszpasterstwa Rodzin pogrupowane są w 6 rejonach, w których działają rejonowi doradcy życia rodzinnego, koordynujący pracę w podległych diecezjach. Diecezjalni doradcy życia rodzinnego powołują z kolei doradców w dekanatach, a za duszpasterstwo rodzin w parafii odpowiada proboszcz wspomagany przez dekanalnych duszpasterzy rodzin i wikariuszy parafialnych. Jeśli w gminie parafie nie prowadzą poradni życia rodzinnego, wierni należący do danej parafii są informowani o adresie najbliższej poradni rodzinnej oraz godzinach jej funkcjonowania.

Na terenie gminy Konstancin-Jeziorna funkcjonuje 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego.

Dane na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Parafie rzymskokatolickie w gminie w 2019 roku

nazwa parafii	adres
Parafia pw. Matki Bożej Anielskiej	Skolimów, ul. Środkowa 15, 05-510 Konstancin-Jeziorna
Parafia pw. św. Zygmunta	ul. Wiślana 85, 05-507 Słomczyn
Parafia pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny	ul. Piłsudskiego 54, 05-510 Konstancin-Jeziorna
Parafia pw. Świętej Bożej Rodzicielki Maryi	Klarysew, ul. Słoneczna 20, 05-510 Konstancin-Jeziorna
Parafia p.w. Józefa Oblubieńca NMP	ul. M. Jaworskiego 1A, 05-510 Konstancin-Jeziorna

Dane Urzędu Miasta i Gminy Konstancin-Jeziorna.

Parafie rzymskokatolickie w gminie Konstancin-Jeziorna wchodzą w skład dekanatu konstancińskiego archidiecezji warszawskiej. W Kurii Archidiecezji Warszawskiej (ul. Miodowa 17/19, 00-246 Warszawa) działa Duszpasterstwo Rodzin, którego przewodniczącym jest ks. dr Marcin Szczerbiński (tel. 22 531 72 43). Wydział prowadzi poradnie rodzinne. Posługujący w nich doradcy życia rodzinnego prowadzą spotkania przygotowujące narzeczonych do zawarcia sakramentu małżeństwa oraz służą pomocą małżeństwom i rodzinom. Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia. Diecezjalnym doradcą życia rodzinnego jest Beata Chojnacka (tel. 22 531 72 44).

Na terenie gminy Konstancin-Jeziorna działa również Zbór Twój Dom Kościoła Zielonościątkowego (ul. Bielawska 15, 05-510 Konstancin-Jeziorna). Członkowie społeczności

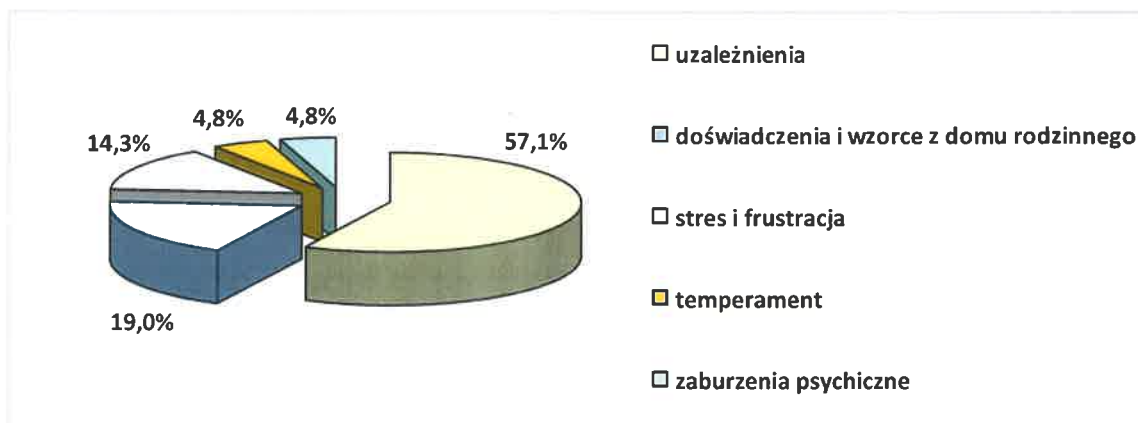
zielonoświątkowców nie tylko głoszą ewangelią, ale także służą ludziom, pomagając osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.

4. BADANIA ANKIETOWE DOTYCZĄCE PRZEMOCY

4.1. BADANIA W ŚRODOWISKU LOKALNYM

W ramach diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Konstancin-Jeziorna zostały przeprowadzone badania ankietowe wśród osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 21 wypełnionych anonimowo ankiet. W pierwszej kolejności badanych zapytano o najczęstsze przyczyny stosowania przemocy w rodzinie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jaka jest wg Pani/Pana najczęstsza przyczyna stosowania przemocy w rodzinie?

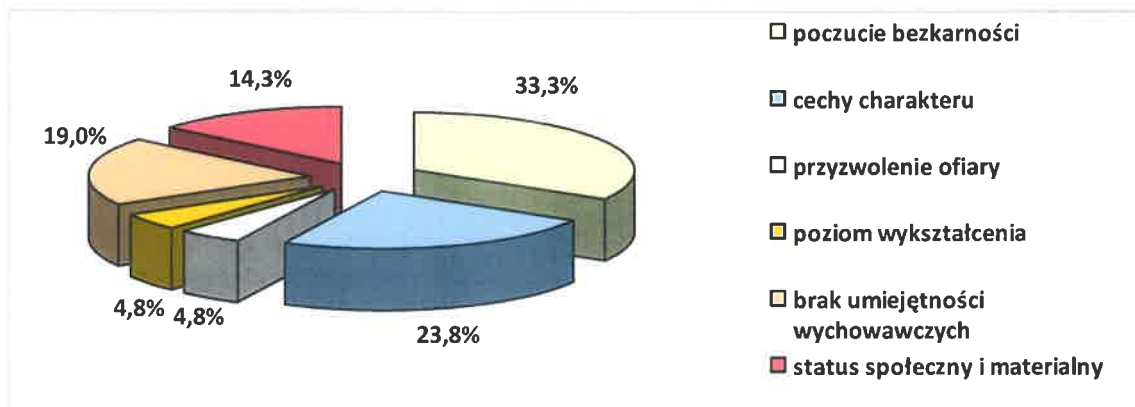

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych najczęstszą przyczyną stosowania przemocy w rodzinie były uzależnienia (57,1%) oraz doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego (19%). W dalszej kolejności wymieniano stres i frustrację (14,3%) oraz temperament i zaburzenia psychiczne (po 4,8%).

W kolejnym pytaniu ankietowani identyfikowali czynniki, które mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej wskazywanymi przez badanych czynnikami mogącymi mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie były: poczucie bezkarności (33,3%), cechy charakteru (23,8%), brak umiejętności wychowawczych (19%) oraz status społeczny i materialny (14,3%), a także przyzwolenie ofiary i poziom wykształcenia (po 4,8%). Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

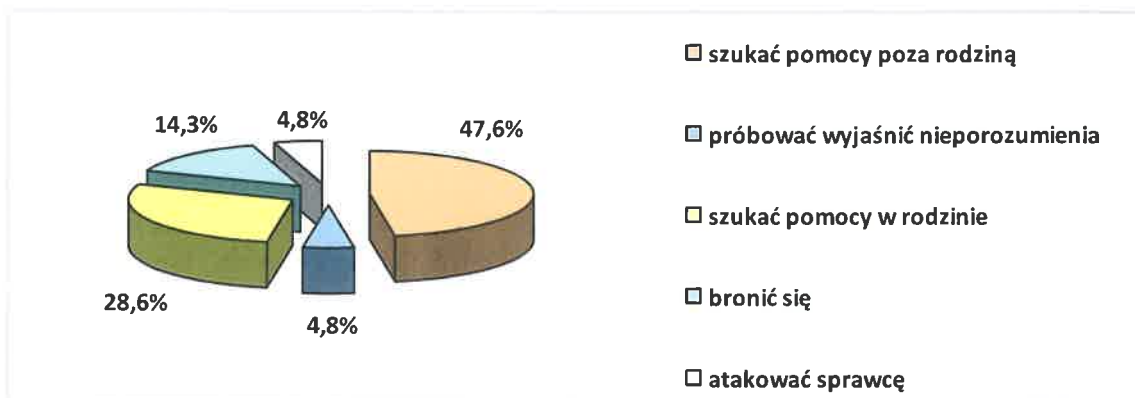
Wykres 4. Jakimi z Pana/Pani zdaniem czynnikami mogą mieć wpływ na postępowanie sprawców przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie zawarto także pytanie, jak powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie. Wykres zamieszczony poniżej pokazuje najczęściej wybierane odpowiedzi.

Wykres 5. Jak Pani/Pana zdaniem powinna zachowywać się ofiara przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Według najliczniejszej grupy ankietowanych ofiary przemocy powinny przede wszystkim szukać pomocy poza rodziną (47,6%), według innych próbować szukać pomocy w rodzinie (28,6%) i bronić się (14,3%), a w dalszej kolejności próbować wyjaśnić nieporozumienia i atakować sprawcę (po 4,8%).

Uczestników badania sondowano również w kwestii znajomości przypadków występowania przemocy w rodzinie w gminie. Niepokojąco przedstawiają się wyniki odpowiedzi na to pytanie, bowiem aż 95,2% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki występowania przemocy w rodzinie w gminie bądź o nich słyszało. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

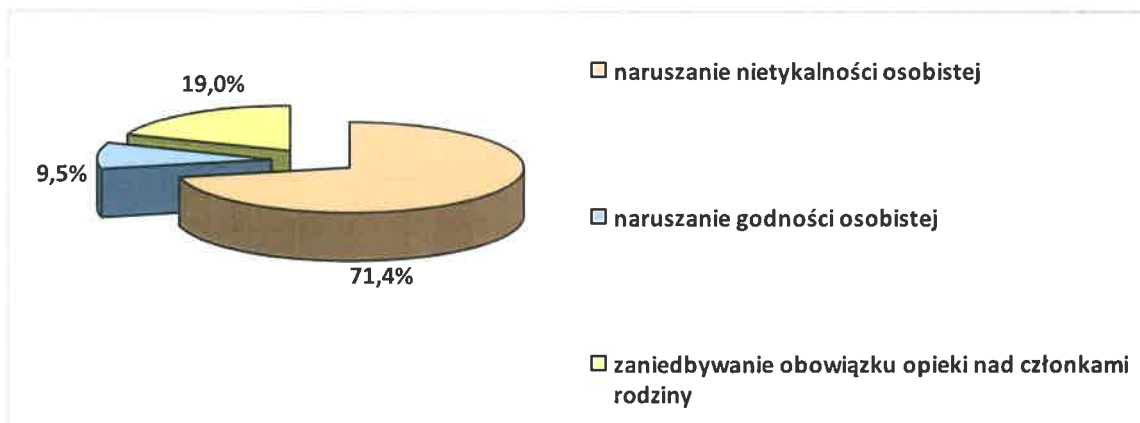
Wykres 6. Czy zna Pani/Pan przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Kolejna kwestia poruszona w ankiecie dotyczyła form przemocy w rodzinie, które, zdaniem badanych, najczęściej występują w gminie. Uczestnicy ankiety wskazywali w szczególności na naruszanie nietykalności osobistej, zaniedbywanie obowiązku opieki nad członkami rodziny, a także naruszenie godności osobistej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

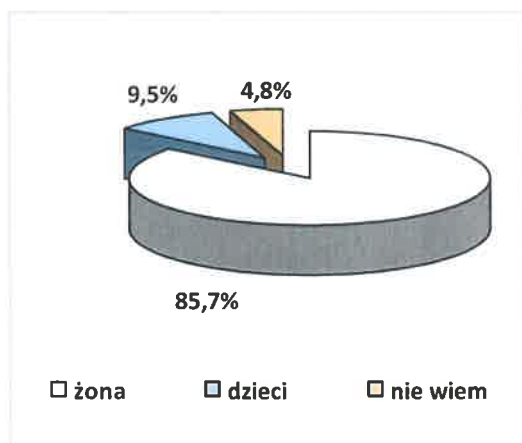
Wykres 7. Jakie formy przemocy wg Pani/Pana wiedzy występują najczęściej w rodzinach zamieszkałych w gminie?

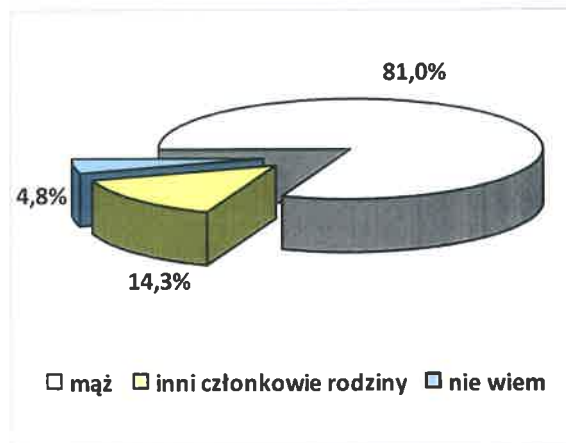
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W kolejnych pytaniach poproszono respondentów ankiety o wskazanie ofiar i sprawców przemocy w rodzinie. Zdecydowana większość uczestników badania ankietowego wyraziła opinię, że ofiarami przemocy w rodzinie padają najczęściej żony i dzieci. Jeśli zaś chodzi o wskazanie sprawcy przemocy w rodzinie, to również większość badanych uznała, że tą osobą zwykle jest mąż. Na podstawie powyższych danych rysuje się dość modelowy obraz przemocy w rodzinie: sprawcą przemocy jest mąż, a ofiarami żona i dzieci. Rozkład odpowiedzi prezentują poniższe wykresy.

Wykres 8. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej ofiarą przemocy w rodzinie w gminie?

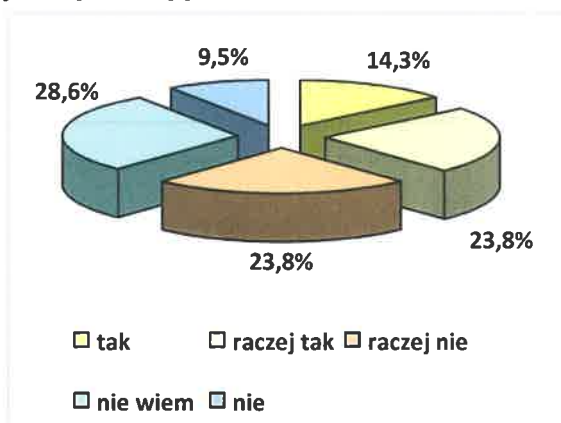
Wykres 9. Kto wg Pani/Pana wiedzy jest najczęściej sprawcą przemocy w rodzinie w gminie?

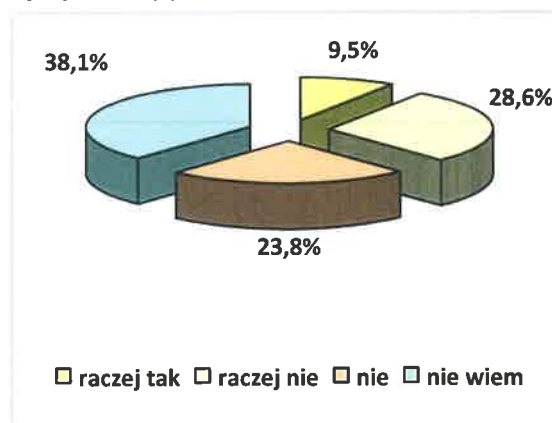
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Odpowiadając na kolejne pytania, uczestnicy badania oceniali ofertę pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie oraz działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie. Według 38,1% ankietowanych oferta pomocy świadczonej ofiarom przemocy w rodzinie jest wystarczająca lub raczej wystarczająca. Przeciwnego zdania było 33,3% badanych, a 28,6% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na tak postawione pytanie. Ponad połowa badanych odpowiedziała, że działania podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie nie są wystarczające lub raczej nie są wystarczające. Przeciwną opinię wyraziło zaledwie 9,5% respondentów. Ponadto 38,1% ankietowanych nie było w stanie zająć jednoznacznego stanowiska w tej kwestii. Poniższe wykresy ilustrują rozkład uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 10. Czy wg Pani/Pana wiedzy realizowana w gminie oferta pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie jest wystarczająca?

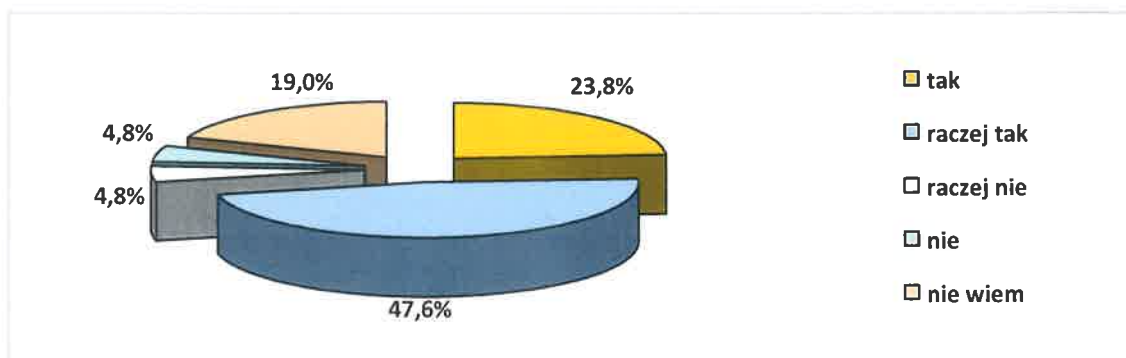
Wykres 11. Czy wg Pani/Pana wiedzy podejmowane w gminie działania wobec sprawców przemocy w rodzinie są wystarczające?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania zapytano także o postrzeganie przemocy jako problemu społecznego. Rozkład odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 12. Czy postrzega Pani/Pan przemoc w rodzinie jako istotny problem na terenie gminy?

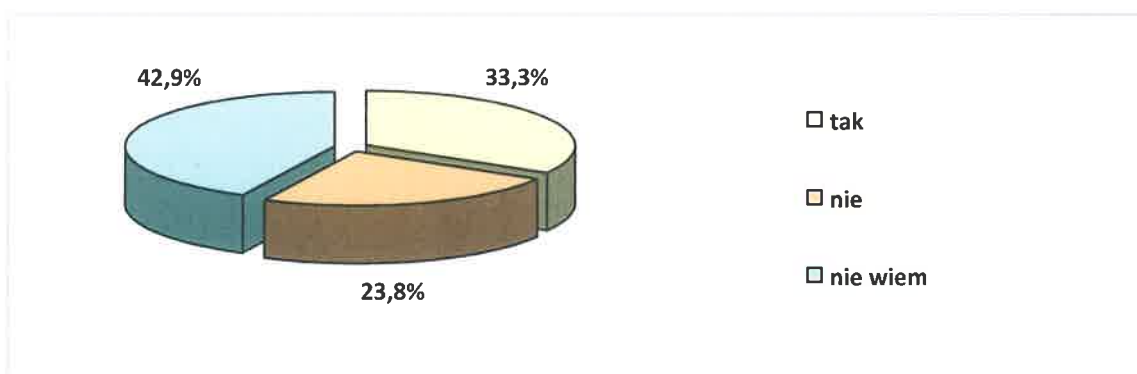

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 71% respondentów stwierdziło, że przemoc w rodzinie jest lub raczej jest ważnym problemem społecznym na terenie gminy. Zdanie przeciwne wyraziło ponad 9,6% ankietowanych, a 19% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na tak postawione pytanie.

Uczestnicy badania mieli także trudności z odpowiedzią na pytanie o ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, co ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 13. Czy Pani/Pana zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

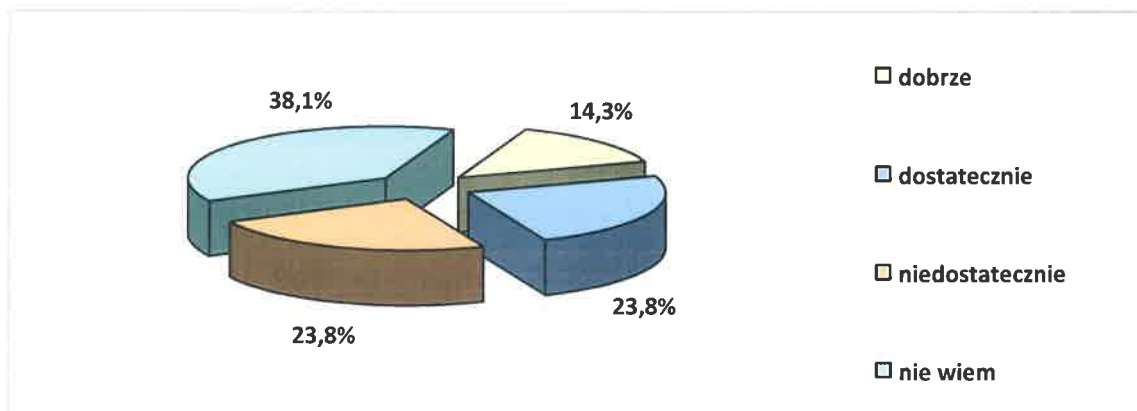
Aż 42,9% respondentów wybrało odpowiedź „nie wiem”. Według 33,3% badanych przemoc w rodzinie może się nasilać, a 23,8% było przeciwnego zdania.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym ocenić działania profilaktyczne podejmowane w gminie w związku z problemem przemocy w rodzinie. Według 23,8% ankietowanych są one dostateczne, a kolejne 14,3% badanych przyznało, że

są dobre. Jednak 23,8% pytanych oceniło je negatywnie, a 38,1% badanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie. Uzyskane opinie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia prowadzone w gminie działania profilaktyczne związane z problemem przemocy w rodzinie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania poproszono także o wskazanie działań, jakie należałoby podjąć w gminie w celu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. Ankietowani szczególnie nacisk położyli na zapewnienie ofiarom pomocy psychologicznej, terapeutycznej i prawnej oraz zintensyfikowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych adresowanych zarówno do dzieci i młodzieży, jak i do dorosłych oraz monitorowanie funkcjonowania rodzin, w których takie problemy miały miejsce.

Podkreślano także konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ofiarom przemocy poprzez izolowanie sprawców przemocy, prowadzenia kampanii informacyjnych o dostępnych formach pomocy, zintensyfikowania działań policji i zaostrzenia kar dla sprawców przemocy oraz społecznego piętnowania tego zjawiska. Dostrzeżono również potrzebę realizowania programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy, kierowania na przymusowe leczenie uzależnionych sprawców przemocy oraz rozszerzenie oferty OPS-u skierowanej do ofiar.

4.2. BADANIA W ŚRODOWISKU SZKOLNYM

Informacje, które pomogły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań i zjawisk patologicznych uzyskano, poddając analizie ankiety wypełnione w pięciu placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

Do szkół biorących udział w niniejszym badaniu ankietowym uczęszczało w roku szkolnym 2019/2020 ogółem 1 695 uczniów. Zatrudniano w nich w tym czasie 177

nauczycieli. Uczniowie wszystkich szkół mogli skorzystać z pomocy pedagoga, psychologa i pielęgniarki, cztery placówki z pomocy logopedy, a dwie szkoły z pomocy doradcy zawodowego. Cztery placówki zapewniały opiekę w ramach zajęć świetlicowych. Poniżej zamieszczono tabelę przedstawiającą dane dotyczące ujawnionych w szkołach na terenie gminy przypadków zachowań negatywnych i zjawisk patologicznych.

Tabela 17. Przypadki negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych ujawnionych w społeczności uczniowskiej w gminie w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	występowanie		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	26	3
sięganie po alkohol	1	3	4
sięganie po narkotyki	1	4	4
niszczenie mienia szkolnego	4	10	1
kradzieże na terenie szkoły	1	1	4
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	3	7	2
udział w grupach negatywnych	–	–	5
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	5	28	–
autoagresja	5	14	–
ucieczki z domu	–	–	–
przestępczość ujawniona	1	5	4
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	3	9	2

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do najczęściej obserwowanych wśród uczniów zachowań negatywnych należały: agresja i przemoc w grupie rówieśniczej, palenie papierosów, autoagresja, niszczenie mienia szkolnego oraz przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego. Przedstawiciele trzech badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych w ciągu ostatnich trzech lat, zaś dwóch ankietowanych nie wypowiedziało się w tej kwestii.

Ankietowani przedstawiciele placówek oświatowych wskazywali również najczęstsze problemy rodzin w pytaniu zamkniętym, gdzie należało wskazać liczbę ujawnionych przypadków danego zjawiska. Pozyskane dane liczbowe zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 18. Przypadki patologicznych zachowań i dysfunkcji stwierdzonych w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj zjawiska	występowanie	
	liczba ujawnionych przypadków	nie stwierdzono (liczba placówek)
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	22	–